

УДК 378.147:811.111:37.091.33

DOI <https://doi.org/10.32782/2410-2075-2026-22.3>

ІНТЕРАКТИВНО-ДИСКУРСИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ТЕКСТОТВІРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ

ДОРОНІНА ТЕТЯНА ОЛЕКСІЇВНА

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри загальної та спеціальної педагогіки
Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти»
Дніпропетровської обласної ради
t.o.doronina@gmail.com
orcid.org/0000-0002-3990-7959

ПАСІЧНИК ЛЮБОВ ВОЛОДИМИРІВНА

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціально-гуманітарної освіти
Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти»
Дніпропетровської обласної ради
1983.pasechnik@gmail.com
orcid.org/0000-0002-0105-7944

***Анотація.** У статті розглядається проблема формування текстотвірної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови в умовах трансформації сучасної філологічної освіти. Обґрунтовано актуальність переходу від репродуктивних моделей навчання до формування інтегративних компетентностей, зокрема текстотвірної, що забезпечує здатність до свідомого, комунікативно доцільного конструювання текстів у професійному контексті. Підкреслено, що орієнтація освітнього процесу на текст як базову дидактичну одиницю сприяє інтеграції мовних знань, мовленнєвих умінь і соціокультурного досвіду, а також переходу до продуктивної іноземномовної діяльності.*

Подано огляд наукових досліджень із проблеми текстотвірної компетентності, її місця у структурі професійної підготовки філологів та зв'язку з текстоцентричним підходом. З'ясовано, що сучасні наукові розвідки акцентують увагу на необхідності поєднання традиційних лінгводидактичних підходів із новими технологічними можливостями.

У роботі розкрито сутність інтерактивно-дискусивних технологій як ефективного методичного інструментарію формування текстотвірної компетентності. Обґрунтовано їх потенціал у забезпеченні активізації навчально-пізнавальної діяльності, розвитку рефлексивності та залучення здобувачів освіти до реальних комунікативних практик. Представлено модель формування текстотвірної компетентності, що охоплює цільовий, змістовий, процесуальний і результативний компоненти, а також характеризується поетапною реалізацією: від аналітичного осмислення тексту до самостійного текстотворення. Запропоновано вибіркового освітнього компонента «Інтерактивно-дискусивні технології у формуванні текстотвірної компетентності», спрямований на підвищення якості професійної підготовки майбутніх викладачів іноземної мови.

Результати дослідження засвідчують, що інтеграція інтерактивних і дискусивних технологій у процес професійної підготовки забезпечує цілісність формування текстотвірної компетентності, сприяє розвитку продуктивного мовлення та відповідає сучасним освітнім тенденціям.

***Ключові слова:** текстотвірна компетентність, текстоцентричний підхід, інтерактивні технології, дискусивні технології, майбутні викладачі іноземної мови, професійна підготовка.*

Постановка проблеми. Розвиток вищої філологічної освіти сьогодні відзначається зростанням вимог до якості підготовки майбутніх викладачів, здатних ефективно функціонувати в умовах глобалізованого, цифро-

візованого й полідискусивного освітнього середовища. Така динаміка зумовлює перехід від репродуктивних моделей навчання до формування інтегративних компетентностей, серед яких текстотвірна компетентність поси-

дає особливе місце. Як здатність до свідомого, стратегічно вираженого й комунікативно доцільного конструювання текстів різних функціональних стилів і жанрів у професійному контексті, вона стає необхідною передумовою успішної педагогічної діяльності в інтерактивному просторі сучасної освіти.

Актуалізація текстотвірної компетентності зумовлена зміною парадигми філологічної освіти – переходом від засвоєння окремих мовних одиниць до опанування дискурсивних практик, що забезпечують ефективне функціонування мови в реальних комунікативних ситуаціях професійного спрямування. У таких умовах традиційні репродуктивні методи навчання виявляються недостатніми, оскільки не забезпечують розвитку продуктивних умінь у динамічному інтерактивному середовищі. Зважаючи на нагальну потребу вирішення означеної проблеми, ми віддаємо перевагу інтерактивно-дискурсивним технологіям, які активізують мовленнєву діяльність майбутніх викладачів, сприяють розвитку їхньої рефлексивності та забезпечують повноцінне включення здобувачів освіти в процес свідомого текстотворення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика текстотвірної компетентності посідає вагомe місце у сучасному лінгводидактичному та педагогічному дискурсі, де вона переважно інтерпретується як інтегративна характеристика мовної особистості, що відображає здатність до створення зв'язних, комунікативно доцільних і функціонально релевантних текстів. Зокрема у працях О. Божко [2] акцентовано на тому, що текстотвірна компетентність виступає складовою текстової компетентності та пов'язується з умінням реалізовувати текстотвірну діяльність у навчальному процесі, що забезпечує розвиток мовлення учнів. Значний пласт досліджень присвячено формуванню текстотвірної компетентності у різних освітніх контекстах. Так, у працях Т. Гульчук [4] обґрунтовано роль текстотвірної діяльності як складника текстової діяльності, що забезпечує розвиток умінь і навичок створення текстів. Окрему увагу приділено використанню вторинних текстів як інструменту формування цієї компетентності, що сприяє розвитку аналітико-синтетичних

умінь і рефлексії. Водночас у дослідженнях філологічної освіти простежується тенденція до розширення змісту цього (текстотвірна компетентність) поняття та його включення у структуру професійної підготовки фахівців. К. Діконська [6] інтерпретує текстотвірну компетентність як невід'ємну складову професіоналізму майбутніх філологів-германістів, акцентуючи її роль у забезпеченні якісної іншомовної комунікації та продуктивної професійної діяльності. Тому увага зосереджується на здатності майбутніх фахівців не лише відтворювати мовні структури, а й самостійно конструювати тексти з урахуванням жанрових, стилістичних і прагматичних характеристик.

Подальший розвиток наукових уявлень про текстотвірну компетентність пов'язаний із її осмисленням як індикатора сформованості мовної особистості. У дослідженнях М. Сокол, О. Царик та Т. Паничок [8] вона визначається як ключовий елемент фахової підготовки майбутнього філолога, що забезпечує здатність до ефективної комунікації у професійному середовищі. У цьому ракурсі текстотвірна компетентність набуває статусу не лише мовленнєвого, а й когнітивно-комунікативного утворення. Особливого значення набувають дослідження, пов'язані з формуванням текстотвірної компетентності у процесі іншомовної освіти. У працях Г. Адамової [1] та інших дослідників акцентується на специфіці текстотворення в умовах письмового перекладу, де текстотвірна компетентність передбачає здатність до адекватної передачі змісту, збереження стилістичних характеристик і врахування культурних особливостей мови оригіналу та перекладу. Окремий напрям становлять дослідження, у яких текстотвірна компетентність розглядається у зв'язку з текстоцентричним підходом.

Сучасні наукові розвідки також демонструють тенденцію до поєднання традиційних лінгводидактичних підходів із новими технологічними можливостями. Саме ця тенденція обумовила основний напрям нашого наукового пошуку, зорієнтованого на розроблення й обґрунтування інтерактивно-дискурсивних технологій формування текстотвірної компетентності майбутніх викладачів.

Відповідно **метою статті** стало теоретичне обґрунтування та розкриття потенціалу інтерактивно-дискурсивних технологій щодо формування текстотвірної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови в умовах сучасної професійної підготовки. Реалізація поставленої мети передбачає послідовне розкриття теоретичних основ текстотвірної компетентності, характеристику інтерактивно-дискурсивних технологій як сучасного методичного інструментарію, а також визначення їхнього потенціалу в умовах професійної підготовки майбутніх викладачів іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Опрацювання доробку вітчизняних науковців у визначеному аспекті дозволяє констатувати, що в педагогічному дискурсі значна увага приділяється феноменологічному осмисленню текстотвірної компетентності як предмета наукового дослідження. Зокрема, Г. Адамова [1] пов'язує її з текстотвірною діяльністю, яку розглядає як здатність особистості продукувати тексти відповідно до умов комунікативної ситуації, освітнього середовища та соціокультурного контексту. Окреслена позиція дає змогу розглядати текстотвірну компетентність у динаміці – одночасно як результат і процес розвитку мовленнєвої діяльності. У площині професійної підготовки фахівців різних галузей текстотвірна компетентність постає важливим складником професійного мовлення. У дослідженнях, присвячених підготовці майбутніх лікарів, перекладачів і судноводіїв, підкреслюється її роль в забезпеченні ефективної комунікації в професійній сфері, що засвідчує універсальність цього феномену та його міждисциплінарний характер. Беручи до уваги окреслені підходи, вважаємо, формування текстотвірної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови доцільно розглядати як цілісний, поетапно організований процес, що ґрунтується на текстоцентричному підході та реалізується через інтеграцію інтерактивних і дискурсивних технологій.

Узагальнення наведених поглядів дозволяє констатувати, що текстотвірна компетентність у професійному аспекті розглядається як багатовимірне утворення, що поєднує мовний, когнітивний, дискурсивний і професійно-

орієнтований компоненти. Водночас аналіз наукових джерел засвідчує недостатню розробленість питання інтеграції інтерактивних і дискурсивних технологій у процес формування текстотвірної компетентності майбутніх викладачів іноземної мови, що зумовлює актуальність обраного дослідження.

У сучасному педагогічному та лінгводидактичному дискурсі дискурсивні технології трактуються як важливий інструмент організації навчально-комунікативної діяльності, спрямованої на формування здатності до створення й інтерпретації текстів у різних соціокультурних і професійних контекстах. Їх концептуалізація пов'язана із загальним зсувом від мовної до дискурсивної парадигми навчання, у межах якої центральним стає не окреме висловлювання, а цілісний комунікативний акт. Тоді текст функціонує не лише як об'єкт аналізу, а й як засіб та результат навчально-професійної діяльності, забезпечуючи перехід від репродуктивного до продуктивного рівня мовленнєвої діяльності.

У монографії Н. Чепелевої, С. Рудницької, М. Смульсон [7] дискурсивні технології інтерпретуються як технології організації комунікативної діяльності, спрямовані на розвиток особистості через залучення до дискурсивних практик. Тобто дискурс виступає не лише засобом комунікації, а й інструментом конструювання смислів і особистісного досвіду. Подальший розвиток цього підходу простежується у дослідженнях, де дискурсивні технології розглядаються як засіб забезпечення ціннісно-сислової взаємодії, збереження та трансляції культурного досвіду. Вони виконують функції організації, передачі й інтерпретації інформації, що дозволяє розглядати їх як складову ширшої системи комунікативних технологій.

У площині професійної підготовки філологів дискурсивні технології набувають особливої значущості. У працях Н. Голікової [3] обґрунтовано необхідність їх інтеграції у систему підготовки фахівців-філологів, що пов'язано з глобальними трансформаціями освітнього простору та зростанням ролі комунікативної компетентності. Дискурсивні технології у цьому випадку розглядаються як засіб формування здатності до функціо-

нування в різних видах професійного дискурсу. Йдеться передусім про традиційні дискурсивні практики професійної підготовки, що реалізуються у формах академічного, навчально-професійного та міжособистісного спілкування, у межах яких майбутні фахівці опановують способи функціонування мовлення в типових комунікативних ситуаціях.

У сучасних дослідженнях також простежується тенденція до розширення спектра дискурсивних практик, що включають цифрові форми комунікації. Зокрема, у праці Л. Дідик [5] дискурсивні технології аналізуються у контексті інтернет-комунікації, де вони набувають нових характеристик, пов'язаних із інтерактивністю, мультимодальністю та динамічністю мовлення.

У контексті професійної освіти важливим є також поєднання дискурсивних і комунікативних технологій. У дослідженнях Т. Пушкар [9] дискурсивні технології розглядаються як складова моделі формування готовності майбутніх учителів до міжособистісної взаємодії, що підкреслює їхню педагогічну спрямованість і прикладний характер.

Загалом у наукових розвідках наголошується на важливості переходу від аналізу готових текстів до організації текстотвірної діяльності здобувачів освіти, що сприяє розвитку продуктивних видів мовленнєвої діяльності та формуванню дискурсивної компетентності. У цьому контексті інтерактивні технології розглядаються як засіб активізації пізнавальної діяльності, забезпечення суб'єкт-суб'єктної взаємодії та моделювання комунікативних ситуацій. Дискурсивні технології, у свою чергу, орієнтують освітній процес на роботу з різними типами дискурсів, що дозволяє формувати здатність до створення текстів у різних соціокультурних і професійних контекстах.

Концептуалізація процесу формування текстотвірної компетентності передбачає розроблення відповідної моделі, яка відображає взаємозв'язок цільового, змістового, процесуального та результативного компонентів. У межах цільового компонента визначається орієнтація на формування здатності до створення текстів різних жанрів і стилів відпо-

відно до комунікативної ситуації та професійних завдань. Змістовий компонент охоплює систему знань про текст як лінгвістичну й дискурсивну одиницю, закономірності текстотворення, жанрово-стильові особливості іншомовного мовлення, а також методичні засади організації текстотвірної діяльності.

Процесуальний компонент моделі реалізується через використання інтерактивних і дискурсивних технологій, які забезпечують активну участь здобувачів освіти у створенні, трансформації та інтерпретації текстів. Результативний компонент передбачає сформованість текстотвірної компетентності, що виявляється у здатності до самостійного продукування зв'язних, логічно структурованих, комунікативно доцільних текстів іноземною мовою, а також у готовності до організації відповідної діяльності здобувачів освіти.

Реалізація зазначеної моделі відбувається поетапно, що забезпечує поступове ускладнення навчально-професійної діяльності та перехід від засвоєння знань до їх практичного застосування. На початковому етапі актуалізуються знання про текст як цілісну мовленнєву одиницю, його структурні та функціональні характеристики, а також формуються первинні вміння аналізу текстів різних типів. У цей період домінують елементи аналітичної діяльності, спрямовані на усвідомлення закономірностей текстотворення.

Наступний етап пов'язаний із формуванням умінь моделювання текстів, що передбачає виконання завдань на трансформацію, реконструкцію та варіювання текстових структур. Особливого значення набуває використання інтерактивних форм роботи, які стимулюють співпрацю, обговорення та колективне конструювання змісту. У межах цього етапу здобувачі освіти переходять від аналізу до частково продуктивної діяльності.

На завершальному етапі акцент зміщується на самостійне продукування текстів у різних комунікативних ситуаціях, що моделюють реальну професійну діяльність викладача іноземної мови. У цьому контексті особливої ваги набувають дискурсивні технології, які орієнтують освітній процес на створення текстів у межах певних дискурсів (академічного, про-

фесійного, публічного тощо), забезпечуючи їх соціокультурну та прагматичну релевантність.

Інтерактивні технології у структурі моделі виконують функцію активізації навчально-пізнавальної діяльності та забезпечення суб'єкт-суб'єктної взаємодії. До найбільш ефективних належать технології групового обговорення, кейс-метод, проєктна діяльність, рольове моделювання комунікативних ситуацій, які сприяють розвитку навичок аргументації, інтерпретації та спільного конструювання текстів. Вони створюють умови для занурення здобувачів освіти у процес текстотворення як форму соціальної взаємодії.

Дискурсивні технології забезпечують вихід за межі формально-мовного рівня і спрямовують діяльність на врахування контексту, адресата, комунікативної мети та соціокультурних чинників. Їх використання передбачає роботу з автентичними матеріалами, аналіз і створення текстів у різних дискурсивних практиках, а також рефлексію щодо мовленнєвих стратегій і тактик.

З огляду на окреслені теоретико-методичні засади та структурно-функціональні характеристики запропонованої моделі, її ефективна реалізація потребує відповідного організаційно-методичного забезпечення у системі професійної підготовки майбутніх викладачів іноземної мови. Доцільним стає впровадження спеціально розробленого вибіркового освітнього компонента, спрямованого на формування текстотвірної компетентності засобами інтерактивно-дискурсивних технологій.

Такий спецкурс орієнтований на поєднання теоретичного осмислення текстотвірної діяльності з її практичним відпрацюванням у навчально-професійному середовищі. Його зміст передбачає системне ознайомлення здобувачів освіти з особливостями текстотворення у різних типах дискурсу, опанування інтерактивних форм організації мовленнєвої діяльності, а також моделювання фрагментів занять, спрямованих на розвиток текстотвірної компетентності. Особливого значення набуває практико-орієнтована складова спецкурсу, що реалізується через виконання завдань із конструювання текстів різних жанрів, розроблення навчально-методичних

матеріалів та їх апробацію у межах асистентської практики, що забезпечує інтеграцію теоретичних знань, методичних умінь і рефлексивного досвіду, що сприяє формуванню готовності майбутніх викладачів до організації текстотвірної діяльності здобувачів освіти.

З метою практичної реалізації окресленої моделі у системі професійної підготовки майбутніх викладачів іноземної мови пропонуємо вибіркового освітнього компонента «Інтерактивно-дискурсивні технології у формуванні текстотвірної компетентності» (орієнтовно 3 кредити ЄКТС). Його спрямування пов'язане з формуванням готовності здобувачів освіти до організації текстотвірної діяльності на основі текстоцентричного підходу із застосуванням інтерактивних і дискурсивних технологій.

Зміст курсу орієнтований на осмислення текстотвірної компетентності як інтегративного результату філологічної освіти та передбачає поєднання теоретичних положень із їх практичним відпрацюванням. Особлива увага приділяється узгодженню текстоцентричного підходу з дискурсивними практиками та інтерактивними формами навчання, що забезпечує наближення освітнього процесу до умов реальної професійної діяльності викладача.

У процесі опанування курсу формується здатність інтерпретувати текстотвірну компетентність як складову професійної підготовки, проєктувати навчальні заняття на основі текстоцентричного підходу, застосовувати інтерактивні технології для організації текстотвірної діяльності, а також використовувати дискурсивні технології для формування комунікативно доцільного мовлення. Важливим результатом виступає розвиток умінь аналізу й рефлексії текстотвірної діяльності здобувачів освіти та інтеграції набутих підходів у процес асистентської практики.

Структура курсу (4 модулі: Теоретичні засади текстотвірної компетентності; Інтерактивні технології текстотвірної діяльності; Дискурсивні технології у професійній підготовці; Проєктування занять із формування текстотвірної компетентності) забезпечує послідовне розгортання змісту від теоретичних засад до практичного застосування. На

початковому етапі розглядаються концептуальні основи текстотвірної компетентності, текстоцентричний підхід у філологічній освіті, а також текст як дидактична одиниця і результат мовленнєвої діяльності. Подальший зміст спрямований на опанування інтерактивних технологій текстотвірної діяльності, зокрема організацію колективного текстотворення, використання дискусій, проєктних і кейс-методів, що активізують продуктивне мовлення. Наступний змістовий блок пов'язаний із дискурсивними технологіями, у межах якого увага зосереджується на понятті дискурсу, типах професійного дискурсу та особливостях моделювання комунікативних ситуацій, що відтворюють реальні умови педагогічної діяльності. Завершальний етап курсу має практико-орієнтований характер і передбачає проєктування занять, розроблення інтерактивно-дискурсивних завдань, а також їх апробацію у межах асистентської практики з подальшою педагогічною рефлексією.

Організація навчальної діяльності у межах курсу здійснюється через поєднання практичних занять із елементами тренінгу, моделювання фрагментів занять, роботи з автентичними текстами, мікрОВикладання та проєктної діяльності, що забезпечує активну залученість здобувачів освіти до процесу текстотворення. Система оцінювання передбачає поєднання поточного контролю, що відображає участь у практичній діяльності, модульних завдань, пов'язаних із розробленням фрагментів занять, а також підсумкового оцінювання у формі проєкту або портфоліо.

Особливість запропонованого курсу полягає в інтеграції теоретичних засад текстоцентричного підходу з практиками професійної діяльності через моделювання педагогічних ситуацій та їх апробацію в умовах асистентської практики, що забезпечує формування цілісної готовності майбутніх викладачів іноземної мови до організації текстотвірної діяльності здобувачів освіти. Відтак інтеграція інтерактивних і дискурсивних технологій у процес формування текстотвірної компетентності забезпечує цілісність професійної підготовки майбутніх викладачів іноземної

мови, поєднуючи теоретичні знання з практичною діяльністю та орієнтуючи освітній процес на розвиток продуктивного, комунікативно спрямованого мовлення.

Висновки. Узагальнення результатів теоретичного аналізу та логіки професійної підготовки майбутніх викладачів іноземної мови дозволяє констатувати, що формування текстотвірної компетентності набуває особливої значущості в умовах трансформації сучасної філологічної освіти, зорієнтованої на розвиток продуктивної мовленнєвої діяльності та здатності до ефективної комунікації. Проблематика текстотвірної компетентності у системі філологічної освіти актуалізується у сучасному науковому дискурсі в межах текстоцентричного, комунікативного та компетентнісного підходів, що зумовлює переосмислення ролі тексту як базової дидактичної одиниці, здатної забезпечити інтеграцію мовних знань, мовленнєвих умінь і соціокультурного досвіду, та сприяє переходу від репродуктивних форм навчання до продуктивної іншомовної діяльності. Інтерактивно-дискурсивні технології постають як ефективний інструментарій її формування, оскільки активізують навчально-пізнавальну діяльність, сприяють розвитку рефлексивності та забезпечують залучення здобувачів освіти до реальних комунікативних практик.

Запропонована модель формування текстотвірної компетентності, що охоплює цільовий, змістовий, процесуальний і результативний компоненти, забезпечує системність професійної підготовки майбутніх викладачів іноземної мови. Її поетапна реалізація відображає логіку поступового ускладнення діяльності (від аналітичного осмислення тексту до самостійного текстотворення у межах різних дискурсів), що відповідає сучасним вимогам до організації освітнього процесу. Упровадження спеціально розробленого вибіркового курсу видається ефективним засобом реалізації окресленої моделі, що забезпечує поєднання теоретичної підготовки з практико-орієнтованою діяльністю та сприяє формуванню цілісної професійної готовності майбутнього викладача іноземної мови.

Подальші наукові пошуки доцільно спрямувати на уточнення структурних характеристик текстотвірної компетентності з урахуванням специфіки іншомовної філологічної освіти та розроблення критеріїв і показників її сформованості у майбутніх викладачів іноземної мови. Потребує поглиблення питання діагностики рівнів сформованості цієї компетентності в умовах використання інтерак-

тивно-дискурсивних технологій. Актуальним також залишається розроблення методичних рекомендацій для викладачів закладів вищої освіти щодо впровадження інтерактивно-дискурсивних технологій у систему підготовки майбутніх фахівців-філологів, а також удосконалення змісту освітніх компонентів, орієнтованих на розвиток продуктивної мовленнєвої діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адамова Г. Феномен текстотвірної компетентності фахівців з іноземної філології як предмет педагогічних досліджень. *Іноземні мови в контексті сучасного розвитку природничих та гуманітарних наук: міждисциплінарний підхід*: зб. наук. пр. IX Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Одеса, 18 трав. 2023 р.). Одеса, 2023. С. 6–8.
2. Божко О. П. Сучасні підходи до формування текстотвірних умінь учнів під час вивчення синтаксису складного речення. *Педагогічні науки: зб. наук. праць*. 2013. Вип. 64. С. 94–100.
3. Голікова Н. С. Дискурсивні аспекти дослідження художнього тексту в сучасній інтегративній лінгвістиці. *Conceptual framework and dynamics of the development of science: The XVI International scientific and practical conference* (December 15-17, 2025, Munich, Germany), 2025. P. 220–222.
4. Гульчук Т. М. Текстотворча компетентність як наукове поняття. *Науковий вісник Донбасу*. 2015. №4. URL : [https://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/2015/N4\(32\)/3.PDF](https://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/2015/N4(32)/3.PDF) (дата звернення: 16.03.2026).
5. Дідик Л. А. Нові дискурсивні практики щодо інтернет-комунікацій: постмодерністський контент. *Габітус*. 2017. №4. С. 8–12. URL : <https://habitus.od.ua/journals/2017/4-2017/4.pdf> (дата звернення: 12.03.2026).
6. Діконська К. Л. Текстотвірна компетентність як складова професіоналізму філологів-германістів. *Гармонізація системи освіти України з європейським освітнім простором: досягнення, виклики та перспективи* : зб. тез доп. VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 30 жовт. 2025 р.). Київ, 2025. С. 72–75.
7. Дискурсивні технології самопроєктування особистості: монографія / [Н. В. Чепелєва, М. Л. Смульсон, С. Ю. Рудницька, О. В. Зазимко, та ін.]; за ред. Н. В. Чепелєвої. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2019. 170 с.
8. Сокол М. Я., Царик О. М., Паничок Т. Я. Текстотвірна компетентність як індикатор сформованості мовної особистості майбутнього філолога. *Вісник науки та освіти*. 2023. №11 (17). С. 1221–1234. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)-1221-1234](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17)-1221-1234).
9. Пушкар Т. М. Комунікативні технології як складові моделі формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до міжособистісної взаємодії. *Наукова дискусія: питання педагогіки та психології* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «Київська наукова організація педагогіки та психології». 2015. С. 70–72. URL : <https://eprints.zu.edu.ua/30098/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F%20Geirfh.pdf> (дата звернення: 15.03.2026).

INTERACTIVE AND DISCURSIVE TECHNOLOGIES FOR DEVELOPING FUTURE TEACHERS' TEXT-PRODUCTION COMPETENCE

DORONINA TETYANA OLEKSIIVNA

Doctor of Sciences in Pedagogy, Professor,
Professor at the Department of General and Special Pedagogy
Communal Institution of Higher Education "Dnipro Academy of Music"
of Dnipropetrovsk Regional Council

PASICHNYK LIUBOV VOLODYMYRIVNA

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Social and Humanitarian Education
Communal Institution of Higher Education "Dnipro Academy of Music"
of Dnipropetrovsk Regional Council

Abstract. Introduction. *The transformation of modern philological education under the conditions of globalization, digitalization, and the expansion of communicative practices has intensified the requirements for the professional training of future foreign language teachers. In this context, the development of text-production competence becomes particularly relevant as it ensures the ability to construct coherent, communicatively appropriate texts within professional settings. The shift from reproductive learning models to competence-based approaches highlights the role of the text as a central didactic unit integrating linguistic knowledge, communicative skills, and sociocultural experience.*

Purpose. *The purpose of this study is to substantiate the potential of interactive and discursive technologies in the formation of text-production competence among future foreign language teachers and to conceptualize a model for its development within professional training.*

Methods. *The research is based on theoretical analysis and synthesis of Ukrainian and foreign scientific sources, generalization of pedagogical approaches to text-production competence formation, and conceptual modeling of the educational process. Elements of comparative and structural analysis are used to identify the potential of interactive and discursive technologies.*

Results. *The study reveals the essence of interactive and discursive technologies as an effective methodological tool for developing text-production competence. Their implementation ensures the activation of students' cognitive activity, promotes reflexivity, and facilitates engagement in authentic communicative practices. A structural model of text-production competence formation is proposed, including target, content, procedural, and resultative components. The model is characterized by a staged implementation, progressing from analytical text comprehension to independent text production. Additionally, a selective educational course entitled "Interactive and Discursive Technologies in Developing Text-Production Competence" is introduced as a means of enhancing the quality of professional training for future foreign language teachers.*

Originality. *The originality of the study lies in the integration of interactive and discursive technologies within a text-centered framework for the formation of text-production competence. The research offers a systematic model that combines theoretical foundations with practical implementation through a specially designed course, emphasizing the role of professional training and teaching practice.*

Conclusion. *The findings confirm that the integration of interactive and discursive technologies into professional training ensures the holistic development of text-production competence, fosters productive language use, and aligns with contemporary educational trends. The proposed approach contributes to improving the quality of foreign language teacher education and provides a methodological basis for further research and practical implementation.*

Key words: *text-production competence, text-centered approach, interactive technologies, discursive technologies, future foreign language teachers, professional training.*

REFERENCES

1. Adamova, H. (2023). Fenomen tekstotvornoj kompetentnosti fakhivtsiv z inozemnoi filolohii yak predmet pedahohichnykh doslidzhen [The phenomenon of text-production competence of foreign philology specialists as a subject of pedagogical research]. *Inozemni movy v konteksti suchasnoho rozvytku pryrodnychkyh ta humanitarnykh nauk: mizhdystyplinarnyi pidkhid: zbirnyk naukovykh prats IX Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii* (Odesa, May 18, 2023), 6–8.
2. Bozhko, O. P. (2013). Suchasni pidkhody do formuvannia tekstotvirnykh umin uchniv pid chas vyvchenia syntaksysu skladnoho rechennia [Modern approaches to the formation of students' text-creating skills

- in studying the syntax of complex sentences]. *Pedahohichni nauky: zbirnyk naukovykh prats*, 64, 94–100.
3. Holikova, N. S. (2025). Dyskursyjni aspekty doslidzhennia khudozhnoho tekstu v suchasni intehratyvni linhvistytsi [Discursive aspects of literary text research in modern integrative linguistics]. In *Conceptual framework and dynamics of the development of science: Proceedings of the XVI International scientific and practical conference* (Munich, Germany, December 15–17, 2025), 220–222.
 4. Hulchuk, T. M. (2015). Tekstotvorcha kompetentnist yak naukove poniattia [Text-production competence as a scientific concept]. *Naukovyi visnyk Donbasu*, 4. Retrieved from [https://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/2015/N4\(32\)/3.PDF](https://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/2015/N4(32)/3.PDF)
 5. Didyk, L. A. (2017). Novi dyskursyjni praktyky shchodo internet-komunikatsii: postmodernistskyi kontent [New discursive practices in internet communication: Postmodern content]. *Habitus*, 4, 8–12. Retrieved from <https://habitus.od.ua/journals/2017/4-2017/4.pdf>
 6. Dikonska, K. L. (2025). Tekstotvirna kompetentnist yak skladova profesionalizmu filolohiv-hermanistiv [Text-production competence as a component of professionalism of Germanic philologists]. In *Harmonizatsiia systemy osvity Ukrainy z yevropeiskym osvitim prostorum: dosiahnennia, vyklyky ta perspektyvy: Proceedings of the VII International scientific and practical conference* (Kyiv, October 30, 2025), 72–75.
 7. Chepelieva, N. V., Smulson, M. L., Rudnytska, S. Yu., Zazymko, O. V., et al. (2019). Dyskursyjni tekhnolohii samoproektuvannia osobystosti [Discursive technologies of personality self-designing]. Chepelieva, N. V. (Ed.). Kyiv: Instytut psykholohii imeni H. S. Kostiuka NAPN Ukrainy.
 8. Sokol, M. Ya., Tsaryk, O. M., & Panychok, T. Ya. (2023). Tekstotvirna kompetentnist yak indyikator sformovanosti movnoi osobystosti maibutnoho filoloha [Text-production competence as an indicator of the linguistic personality formation of a future philologist]. *Visnyk nauky ta osvity*, 11(17), 1221–1234. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)-1221-1234](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17)-1221-1234).
 9. Pushkar, T. M. (2015). Komunikatyvni tekhnolohii yak skladovi modeli formuvannia hotovnosti vchyteliv filolohichnykh spetsialnostei do mizhosobystisnoi vzaiemodii [Communicative technologies as components of the model of forming readiness of philology teachers for interpersonal interaction]. *Naukova dyskusiiia: pytannia pedahohiky ta psykholohii : materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. «Kyivska naukova orhanizatsiia pedahohiky ta psykholohii»*. S. 70–72. Retrieved from <https://eprints.zu.edu.ua/30098/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F%20Geirfh.pdf>.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 31.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026